

Britanya'nın Makbul Başbakanları

“Doğu insanının yalnız dillerine değil, törelerine, hissiyatına, geleneklerine, tarihine, dinine de aşina olmamız, Doğu ruhu diyebileceğimiz şeyi anlama maharetimiz, kazanmış olduğumuz mevkii gelecekte de koruyabilmemizi sağlayacak tek dayanaktır.”

Lord Curzon, 27 Eylül 1909 – Britanya Lordlar Kamarası

Büyük Britanya, Birleşik Krallık ya da İrlanda'nın ayrılmasından önce Büyük Britanya ve İrlanda Birleşik Krallığı. İngilizlerin öncülüğünde dünya tarihine iz bırakan, günümüzde dahi bu izleri görmeyen mümkün olduğu bir imparatorluk. İngilizler gerek İskoçya gerek İrlanda'yı tahakküm altına alarak dünyanın her yerine yayılmış olan ve 19. Yüzy ılda üzerine güneş batmayan bir imparatorluk kurdular. İngilizlerin elde ettikleri sömürgeler üzerine kurulan bu sömürge imparatorluğu hem sömürülen bölgeler için hem de Britanya için günümüze kadar uzanan ve İngiliz sömürgeciliğinin yansıması olan izleri de beraberinde getirmiştir. Özellikle bugün Britanya siyasetinde öne çıkmaya başlayan göçmen kökenli siyasi figürleri

* Araştırma Görevlisi, Doktora Adayı, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi.

İngiliz imparatorluğundan ve sömürgeciliğinden ayrı okumak mümkün değildir. Bugün İngiltere, İskoçya ve İrlanda başbakanlarının köken olarak İngiliz sömürgelerine ait kökenlere sahip olmaları bize bunu kanıtlamaktadır. İngiliz imparatorluğunun bugüne mirası olan siyasi figürlerin neden ve nasıl Britanya’da en üst düzeyde politikacı olarak var olduğu ve ülkeleri yönettiği ise haklı ve meraklı sorular olarak karşılanabilir.

Ramdas Sunak, 1935 yılında o dönemdeki Hindistan'daki siyasi ve sosyal koşullar ve kişisel beklentiler sebebiyle Gujranwala'dan ayrılarak Kenya, Nairobi'deki İngiliz Sömürge Ofisinde iş bularak Kenya'ya taşınma kararı aldı. O dönemde Hindistan'dan gelen pek çok genç erkek yurtdışında, özellikle de Kenya gibi İngiliz sömürgelerinde daha iyi ekonomik fırsatlar ve daha yüksek ücretler arıyordu. Nairobi'deki sömürge ofisi Sunak'a istikrarlı bir gelir ve kariyerinde ilerleme potansiyeli sunabilirdi. Buna ek olarak, Hindistan 1930'larda siyasi ve sosyal huzursuzluklar yaşıyor, İngiltere'den bağımsızlık kazanma çağrıları artıyordu. Sunak, İngiliz sömürgesinde hizmette bulunmayı siyasi kargaşadan kaçmanın ve farklı bir ülkede daha iyi bir hayat aramanın bir yolu olarak görerek Kenya'ya taşındı. Sömürgelerde dekolonizasyon hareketlerinin, bağımsızlık mücadelelerinin ortaya çıktığı bu dönemde Ramdas Sunak için İngiliz sömürge ofisi iyi bir seçenektir. Kenya'da sömürge ofisinde memur olarak çalışan Ramdas Sunak'ın oğlu Yasvir dünyaya geldi. Kenya'da büyüyen Yasvir, babası emekli olduktan sonra İngiltere'ye göç etti ve eğitim alarak eczacı olarak çalışmaya başladı. 1980 yılında Yasvir'in oğlu olan Rishi dünyaya geldi. Rishi Sunak, bugün imparatorluk bakiyesi olan İngiliz devletin ilk azınlık ve eski sömürge kökenli siyasetçisi olarak Başbakanlık yapmaktadır.

İngiliz sömürgelerinin bağımsızlık ilan ettikleri dekolonizasyon döneminde, en büyük fenomenlerden birisi de bu sömürgelerde yaşayanların çalışmak, eğitim almak amacıyla Britanya'ya göç etmesiydi. Bu aslında İngilizlerin ihtiyaç duyduğu iş gücünü karşılamak adına teşvik ettiği ve eski sömürgelerden gelecek olan göçmenlerin adaya gelişini kolaylaştırdığı bir dönemdi. Muhammad Yousaf böyle bir dönemde eski İngiliz sömürgesinden oğlu Mian Muzaffar Yousaf ve ailesini de yanına alarak 1964'te çalışmak için İskoçya'ya göç etti. Babasının İskoçya'ya göç etmesi ile İskoçya'da büyüyen Mian Muzaffar Yousaf, özellikle azınlık olmanın getirdiği zorluklarla siyasete girdi ve İskoç Ulusal Partisi'ne katıldı. Sosyal demokrat ve İskoç milliyetçisi bir çizgide siyaset yapan İskoç Ulusal Partisi'nde siyaset yapan Mian Muzaffer, aynı zamanda İskoçya'daki Pakistan azınlık topluluğunun da önde gelen isimlerinden oldu. 1985'te doğan oğlu Hamza'yı da siyaset yapması için teşvik ederek İskoç Ulusal Partisinin bir üyesi olmasını sağladı. Hamza bugün ülkenin ilk Müslüman ve azınlık kimliğine sahip siyasetçisi olarak İskoçya'nın başbakanı.

İngiliz sömürgeciliğinin kalbi olarak bilinen Hindistan'da dünyaya gelen Varadkar Prakash, 1960'lı yıllarda dönemin fenomeni olan İngiltere'ye göç etme furasına uydu ve ailesini de alarak doktor olarak Ulusal Sağlık Hizmetlerinde çalışmak üzere İngiltere'ye taşındı. Kendisi gibi doktor olan oğlu Ashok Varadkar da Hindistan'da doğdu ve babasıyla birlikte İngiltere'ye taşındı. Ashok 1970'li yıllarda tıp eğitiminin ardından doktor olarak İrlanda'ya yerleşti. Burada 1979'da dünyaya gelen oğlu Leo Varadkar, İrlanda'nın ilk göçmen ve azınlık kimliğine sahip politikacısı olarak bugün İrlanda Başbakanı olarak görev yapıyor.

Yukarıda görüldüğü üzere bugün Britanya adasında bulunan üç ülkenin başbakanı da azınlık kimliğine sahip, köken olarak da eski İngiliz sömürge ülkelerinde kökene sahip politikacılar olarak karşımızda bulunmaktadır. Azınlık kimliğine sahip, sömürge kökenli bu politikacıların bugün Britanya siyasetine yön

“...bugün Britanya adasında bulunan üç ülkenin başbakanı da azınlık kimliğine sahip, köken olarak da eski İngiliz sömürge ülkelerinde kökene sahip politikacılar olarak karşımızda bulunmaktadır. Azınlık kimliğine sahip, sömürge kökenli bu politikacıların bugün Britanya siyasetine yön veriyor olmaları ilk bakışta şaşırtıcı hatta tesadüf olarak gözüke de aslında İngiliz İmparatorluğu'nun, İngiliz emperyal vizyonunun mirası olan gelişmelerdir.”

veriyor olmaları ilk bakışta şaşırtıcı hatta tesadüf olarak gözükse de aslında İngiliz İmparatorluğu'nun, İngiliz emperyal vizyonunun mirası olan gelişmelerdir.

İngiliz sömürgeciliğinin sömürgelerinde yaygın görülen karakteristik özellikleri sömürüleni değiştirmek, başkalaştırmak, kendileştirmek ve “makbul” sömürülen yaratmaktır. İngilizler sömürge altına aldıkları bölgelerde uyguladıkları politikalarla sömürgeleştirdiği ülkelerin yerel kültürünü, toplumunu ve ekonomisini dönüştürme ve değiştirme çabası içerisinde olmuştur. Bu minvalde İngilizler, sömürge politikalarının uygulanmasını kolaylaştırmak adına, yerel halkı İngiliz kültürü ve yaşam tarzı ile asimile etmeyi amaçlayan çeşitli politikalar ve uygulamalar hayata geçirmiştir. Yerel dillerin, dinlerin ve geleneklerin kullanımını yasaklamış, bunların yerine yerel halka İngiliz dilini, Hristiyanlığı ve İngiliz geleneklerini dayatmıştır. Bu uygulamalar yerel nüfusun yerinden edilmesine, yok edilmesine ve geleneksel yaşam biçimlerinin değişmesine yol açmasının yanında “makbul” sömürülen yaratılmasına da vesile olmuştur. Özellikle eğitim sistemi aracılığıyla İngiliz sömürge zihniyetini benimsemiş, sömürülmeye ikna edilme ve İngiliz İmparatorluğu'nun sadık tebaası olacak yeni yerel nesiller üretmeyi amaçlamıştır. Bu imparatorluğa sadık, yerel tebaa üretme çabası İngilizlerin sömürgelerdeki en önemli uygulamalarından birisidir. Yerelde kendisi ile uyumlu çalışacak, sömürge politikalarını içselleştirmiş, İngiliz çıkarları ile barışık makbul toplum kesimleri, “makbul” sömürülenler üretmiştir. Bu uygulamaların benzerleri bağımsızlık sonrası sömürgelerden Britanya'ya göç eden göçmenlere uygulanmıştır.

Anglosakson-İngiliz emperyal vizyonu her şeyden önce kendileştirmek, dönüştürmek ister. Sömürgelerin bağımsızlık kazanması sonrasında, özellikle sömürgelerden Britanya'ya gelen göç dalgasını kendileştirerek, Britanya kültürünü içselleştirmelerini sağlayarak toplumlara entegre etmiştir. Göçmenler sahip oldukları kimlikleri korusalar dahi Anglosakson sistem içerisinde dönüşerek, değişerek, toplumun kültürel, siyasi kodlarını içselleştirerek toplumun bir parçası haline gelmiştir. İngiliz devletinin çıkarlarına, toplumun sahip olduğu genel kabullere ya da toplumda genel kabul görmesi gerektiği düşünülen fikirlere muhalif olmadığı müddetçe herkesin “makbul” bir birey olarak siyasal alanda bulunması hiç de zor değildir. Rishi Sunak ve Humza Yousaf gibi LGBT+ projesine gönülden destek veren, ya da Leo Varadkar gibi eşcinsel bir politikacı olan kişilerin ülkeyi yönetmeye talip olurken kimlikleri önemsizleşir. “Makbul” göçmen olarak ülkelerin iç ve küresel çıkarlarıyla, Anglosakson emperyal vizyonu ile çatışmayan bireyler, hangi kimliğe sahip olursa olsunlar siyasette yer alabilirler. Aslolan İngiltere'nin, İskoçya'nın, İrlanda'nın çıkarları ve küresel sistemle uyumlu politikalarıdır. Bunlara sadık olan her kişi göçmen de olsa, Müslüman ya da Hindu da olsa, siyah ya da beyaz da olsa fark etmez. Anglosakson emperyal vizyonu için önemli olan sadakattir.

